

Sygn. akt **XI Ka 573/15**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 sierpnia 2015r.

Sąd Okręgowy w Lublinie XI Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Elżbieta Daniluk

Sędziowie SO Włodzimierz Śpiewła

SO Magdalena Kurczewska – Śmiech (spr.)

p.o. Protokolanta Wojciech Czajkowski

przy udziale Prokuratora Małgorzaty Kwaśnickiej

po rozpoznaniu dnia 4 sierpnia 2015r. w L.

sprawy **E. K.** urodzonej (...) w Ł. c. W.

i Z. z d. Świder

T. K. urodzonego (...) w Ł. s. W.

i J. z d. J.

oskarżonych o czyn z art. 288 § 1 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonych

od wyroku Sądu Rejonowego w Łukowie

z dnia 13 marca 2015r. sygn. akt. **II K 988/14**

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. czyn przypisany oskarżonym kwalifikuje jako wypadek mniejszej wagi wyczerpujący dyspozycję art. 288 § 2 k.k.;
2. z podstawy rozstrzygnięcia o warunkowym umorzeniu postępowania eliminuje art. 66 § 3 k.k.;

II. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. zasądza od oskarżonych na rzecz Skarbu Państwa za postępowanie odwoławcze po 100 (sto) złotych tytułem opłaty oraz po 20 (dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu poniesionych wydatków.

XI Ka 573/15

UZASADNIENIE

E. K. i T. K. zostali oskarżeni o to, że:

w dniu 23 kwietnia 2013 roku w miejscowości B. gminy W., woj. (...) wspólnie i w porozumieniu dokonali zniszczenia(...)Drzew owocowych (...) w ten sposób, że ucięli w całości korony tych drzew powodując straty w wysokości 649,60 zł na szkodę P. K. (1),

tj. o czyn z art. 288 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 13 marca 2015r. Sąd Rejonowy w Łukowie:

I. na podstawie art. 66 § 1 i 3 k.k. oraz art. 67 § 1 k.k. postępowanie karne przeciwko oskarżonym warunkowo umorzył na okres próby wynoszącym po 2 (dwa) lata;

II. na podstawie art. 67 § 3 k.k. zobowiązał oskarżonych solidarnie do zapłaty na rzecz pokrzywdzonego P. K. (1) tytułem naprawienia szkody kwoty 649,60 (sześćset czterdzieści dziewięć 60/100) złotych, w terminie 6 (sześciu) miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia;

III. zasądził od oskarżonych na rzecz Skarbu Państwa kwoty 662,99 (sześćset sześćdziesiąt dwa 99/100) złote tytułem kosztów sądowych w zakresie wydatków, zwalniając oboje oskarżonych od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w zakresie opłaty.

Apelację od powyższego wyroku wniósł obrońca oskarżonych zarzucając:

1. błąd w ustaleniach faktycznych stanowiących podstawę orzekania poprzez uznanie, iż czyn oskarżonych jest szkodliwy społecznie w stopniu wyższym niż znikomy i w konsekwencji błędne uznanie oskarżonych za winnych popełnienia czynu z art. 288 § 1 k.k. w sytuacji kiedy wycięcie przez oskarżonych (...), w części już bezproduktywnych a przeszkadzających im w prowadzeniu prac polowych oraz rosnących na nieruchomości stanowiącej ich własność jest działaniem, którego szkodliwość społeczna nie jest wyższa niż znikoma; które to naruszenie miało wpływ na treść zapadłego w sprawie orzeczenia, gdyż gdyby Sąd dokonał prawidłowego ustalenia, że czyn oskarżonych nie jest szkodliwy społecznie w stopniu wyższym niż znikomy to nie mógłby uznać ich za winnych popełnienia przestępstwa z art. 288 § 1 k.k.;

2. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, iż poprzednicy prawni oskarżonych i J. K. skutecznie zawarli umowę zamiany, podczas gdy Sąd w uzasadnieniu wskazuje, że umowa taka nie mogła być ważna, gdyż dla jej ważności wymagana jest forma aktu notarialnego (str. 7 uzasadnienia), a więc na jej podstawie J. K. nie mógł stać się posiadaczem nieruchomości w dobrej wierze, gdyż nie miał ważnego tytułu prawnego do nieruchomości; mógł zaś stać się jej posiadaczem w złej wierze, co wydaje się potwierdzać również Sąd pisząc, iż pokrzywdzeni byli posiadaczami samoistnymi a w konsekwencji błędne uznanie, iż ochrona z 288 § 1 k.k. przysługuje również posiadaczowi w złej wierze, podczas gdy przysługuje ona jedynie osobom posiadającym na podstawie na podstawie określonego tytułu prawnego czy to wywodzącego się z prawa rzeczowego czy obligacyjnego, które to naruszenie miało wpływ na treść zapadłego orzeczenia, gdyż gdyby Sąd prawidłowo ustalił, że J. i P. K. (1) co do części nieruchomości, gdzie rosły śliwy mogli być ewentualnie jedynie posiadaczami w złej wierze to nie mógłby uznać, iż obejmuje ich ochrona art. 288 § 1 k.k. jako pokrzywdzonych, a tym bardziej, iż nie są oni uprawnieni do złożenia wniosku o ściganie;

3. naruszenie art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie oceny materiału dowodowego w sposób dowolny, a nie swobodny oraz wbrew wskazaniom wiedzy i doświadczenia życiowego w postaci przyznania waloru rzetelności i fachowości wycieniom wartości drzew w opinii biegłego A. F. (1) z dnia 16 maja 2013 roku i uznanie wniosku obrońcy o powołanie innego biegłego za zmierzający do przedłużenia postępowania, podczas gdy:

a) biegły w swojej opinii wskazał, iż wycięciu uległo (...)drzew a wycienienia końcowe oparł o obliczenie wartości 10 drzew;

b) przyjął wiek dwóch (...) na ok. 30-40 lat oraz okres produktywności(...) na 21 lat, a pomimo tego dokonał wycienienia wartości drzew ponad trzydziestoletnich jak dla drzew produktywnych.

Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonych od dokonania zarzuconego im czynu, względnie o uchylenie sprawy i przekazanie jej do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Łukowie.

Sąd Okręgowy zważył co następuje: apelacja obrońcy oskarżonych o ile domaga się ich uniewinnienia lub uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania nie zasługuje na uwzględnienie.

W toku kontroli odwoławczej Sąd Okręgowy uznał, że Sąd Rejonowy w Łukowie orzekając w niniejszej sprawie procedował prawidłowo, nie uchybiając wymienionym w apelacji normom z zakresu prawa procesowego, które mogłyby mieć wpływ na treść wyroku. W toku postępowania zostały wyjaśnione – zgodnie z nakazem płynącym z dyspozycji przepisu art. 366 § 1 k.p.k. – wszystkie istotne dla sprawy okoliczności. Ustalenia faktyczne Sąd Rejonowy poczynił w oparciu o całokształt zgromadzonego w sprawie i ujawnionego na rozprawie materiału dowodowego (art. 410 k.p.k.), który ocenił z poszanowaniem reguł wynikających z art. 7 k.p.k., co sprawiło, że zaskarżone rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o prawidłowe ustalenia faktyczne dotyczące sprawstwa oskarżonych. Ponadto swoje stanowisko Sąd Rejonowy w sposób należyty, obszerny i szczegółowy uzasadnił w pisemnych motywach wyroku, sporządzonych zgodnie z wymogami art. 424 § 1 i 2 k.p.k.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych wskazanego w pkt. 2 apelacji, kwestionującego możliwość złożenia przez pokrzywdzonych wniosku o ściganie za czyn z art. 288 k.k., a zatem wskazującego na niedopuszczalność procedowania w niniejszej sprawie. Argumenty wskazane przez obrońcę na poparcie zawartej w pkt. 2 tezy, że pokrzywdzeni jako posiadacze w złej wierze nie byli uprawnieni do złożenia wniosku o ściganie jest niezasadne. Właściwie wskazał Sąd Rejonowy, iż prawo karne w odmiennym zakresie niż prawo cywilne reguluje ochronę własności i posiadania, a decydujący w tym względzie jest zamiar sprawcy warunkujący przypisanie mu popełnienia przestępstwa. Utrwalony i ugruntowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego jest pogląd, że stosowanie do treści art. 44 k.c. mieniem jest własność oraz inne prawa majątkowe. Przestępstwo określone w art. 288 § 1 k.k. chroni zatem nienaruszalność oraz zdolność do użytkowania rzeczy cudzych co do których określonemu podmiotowi przysługuje prawo własności bądź który jest posiadaczem tych rzeczy albo przysługuje mu inne uprawnienie do rzeczy wynikające z praw rzeczowych lub obligacyjnych. Przepis art. 288 § 1 k.k. chroni także posiadanie będące atrybutem własności, które może być faktycznie przekazane innemu podmiotowi np. użytkownikowi, najemcy, dzierżawcy czy innemu posiadaczowi rzeczy. Dlatego osobą uprawnioną do złożenia wniosku o ściganie jest nie tylko właściciel rzeczy ale także każda inna osoba, której przysługuje inne prawo rzeczowe lub obligacyjne do rzeczy (wyrok SN z 9 grudnia 2003 r III K 165/03).

W świetle powyższego posiadaczom działki nr (...), na której rosły śliwy przysługiwała ochrona wynikająca z treści art. 288 § 1 k.k. Działka o nr (...) znalazła się w posiadaniu pokrzywdzonych na skutek ustnej umowy, a używanie gruntu było zbliżone swą treścią do umowy użyczenia, na skutek czego każda ze stron tej umowy, a następnie ich następcy prawni władali nieruchomościami w sposób nie kwestionowany przez stronę przeciwną i wiele lat użytkowali działki, w sposób nie budzący sprzeciwu ich prawnych właścicieli. Z tego faktu, sankcjonowanego wolą stron, a następnie respektowanego przez następców prawnych, nie domagających się wydania nieruchomości, płynie wniosek, iż na gruncie prawa karnego objęci oni byli ochroną z zakresu prawa karnego i uprawnieni do złożenia wniosku o ściganie. Sposób bowiem wejścia w posiadanie nieruchomości był dozwolony, akceptowany wzajemnie, tak w zakresie posiadania jak i użytkowania. Obydwoje oskarżeni mieli pełną orientację co do utrwalonego stanu na gruncie, a dokonując wycięcia koron drzew działali z bezpośrednim zamiarem ich zniszczenia, jako mienia od wielu lat pozostającego w posiadaniu P. K. i jego rodziny. Ich sprawstwo nie budzi wątpliwości a czynności wykonawcze nie były kwestionowane przez skarżącego. Zatem, ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy dotyczące zniszczenia drzew owocowych są prawidłowe i znajdują aprobatę Sądu Okręgowego. Wywody zaś skarżącego, pomijającego ustną umowę zawartą między stronami, nie przekonują.

Zasadnie natomiast wskazał skarżący, że czyn którego dopuścili się oskarżeni winien być zakwalifikowany przez Sąd Rejonowy jako wypadek mniejszej wagi art. 288 § 1 k.k. Przemawiają bowiem za tym zarówno okoliczności podmiotowe jak i przedmiotowe, szczególnie te elementy, które bierze się pod uwagę przy ocenie stopnia szkodliwości społecznej czynu. Sąd Rejonowy dokonując oceny w tym zakresie wnioskował prawidłowo co do tego, że szkodliwość

społeczna czynu nie jest znaczna, co szeroko uargumentował na stronie 8 i 9 uzasadnienia i co nie wymaga powtórzenia, przy aprobacie tych argumentów przez Sąd Okręgowy. Tak dokonana ocena, także w zakresie stopnia winy oskarżonych, winna skutkować przypisaniem im czynu z art. 288 § 2 k.k. To uchybienie nie miało jednak wpływu na treść wyroku, gdyż stopień szkodliwości społecznej czynu, określony prawidłowo skutkowało zasadność warunkowego umorzenia postępowania karnego. Sąd Okręgowy skorygował jedynie kwalifikację prawną czynu przypisanego oskarżonym oraz wyeliminował konsekwentnie z podstawy prawnej rozstrzygnięcia o warunkowym umorzeniu postępowania art. 66 § 3 k.k.

Nie zasługuje natomiast na uwzględnienie postulat skarżącego dotyczący uznania, że stopień szkodliwości społecznej czynu jest znikomy, co winno skutkować umorzeniem postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt. 3 k.p.k. Stopień szkodliwości społecznej czynu może zostać uznany za znikomy jeśli przy formalnym wypełnieniu znamion czynu zabronionego zachowanie sprawcy jest akceptowalne społecznie i nie jest oceniane jako naganne. W sprawie niniejszej przypadek taki nie zachodzi, a zachowanie oskarżonych nie jest społecznie usprawiedliwione. Stopień szkodliwości społecznej czynu jest wyższy niż znikomy, co zostało przez Sąd Rejonowy prawidłowo ocenione i znajduje aprobatę w toku kontroli odwoławczej. Argumenty wskazane przez skarżącego w środtku odwoławczym dotyczące tak okoliczności podmiotowych jak i przedmiotowych nie mogą skutkować innej, niż dokonana przez Sąd Rejonowy oceny stopnia szkodliwości społecznej czynu. Uzasadniają one bowiem przyjęcie, że jest on nieznaczny.

Prawidłowo Sąd Rejonowy dokonał oceny odzwierciedlonej w ustaleniach faktycznych, że zniszczono 8 drzew, co wynika z treści zeznań P. K. (1) (k. 18-19), który zastrzegł, że wskazał drzewa najgrubsze, i co znajduje odzwierciedlenie w protokole oględzin k. 15-16, z którego wynika wycięcie większej ilości drzew. Z treści opinii wynika, że biegły dokonał oszacowania 8 sztuk drzew wyszczególnionych w opinii, wskazując jednocześnie, że kilkanaście pozostałych, nie jest przedmiotem sporządzanej opinii (k. 34). Wartość drzewek wskazanych przez pokrzywdzonego oszacował na kwotę 649,60 zł.

Wbrew twierdzeniom obrońcy wartość drzew dotyczy ilości (...) a nie jak wskazuje skarżący (...) Wynika to wprost z treści opinii przytoczonej wyżej, że biegły nie brał pod uwagę ilości większej niż (...), a pozostałe drobne drzewa opisane w protokole oględzin nie były brane pod uwagę. Argumentacja biegłego dotycząca wartości drzew z uwagi na ich produktywność także została przez Sąd Rejonowy oceniona prawidłowo, a argumenty skarżącego dotyczące pkt. b nie stanowią o skutecznym zakwestionowaniu stanowiska biegłego. Argumenty wskazane przez biegłego A. F. dotyczące przeciętnej wartości produkcyjno- handlowej każdego drzewa i uzasadnienie przyjętej wartości, przyjęte przez Sąd I instancji, nie budzi zastrzeżeń Sądu Okręgowego, a stanowisko skarżącego ma charakter wyłącznie polemiczny bez wskazania błędów merytorycznych i logicznych dotyczących opiniowania. Prawidłowo zatem Sąd Rejonowy oddalił wniosek o wywołanie nowej opinii nie znajdując ku temu podstaw, a ocena dowodu, którą przeprowadził pozostaje pod ochroną art. 7 k.p.k. i nie nosi cech dowolności.

Zasadnie w odniesieniu do wartości drzew przyjętej w opinii Sąd Rejonowy orzekł o obowiązku naprawienia przez oskarżonych szkody wyrządzonej przestępstwem. Argumenty przez niego przytoczone dla uzasadnienia takiego rozstrzygnięcia nie budzą zastrzeżeń, tak w zakresie wskazanego celu prewencyjnego jak i wychowawczego.

Mając powyższe na uwadze, nie dopatrując się uchybień określonych w art. 439 k.p.k. Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.

Orzeczenie o kosztach uzasadnia art. 7 i 12 ustawy z dnia 23 czerwca 1973r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U nr 49 poz. 223 z późn. zmianami), 629 i 634 i art. 636 k.p.k.

Elżbieta Daniluk Magdalena Kurczewska – Śmiech Włodzimierz Śpiewła